

Aktuální otázky v dopravní psychologii ve vztahu k legislativě

PhDr. Vlasta Rehnová

PhDr. Dana Černochová, Ph.D.

Asociace dopravních
psychologů ČR

54. seminář Asociace dopravních psychologů ČR, Prostějov,
24.5.2018

Otázky

1) Musí dopravní psycholog trvat na tom, aby žadatel o navrácení řídičského oprávnění předložil při dopravněpsychologickém vyšetření posudek lékaře?

2) Jak má nakládat řidič s posudkem lékaře a dopravního psychologa?

3) Je možné používat při dopravněpsychologickém vyšetření on-line testování?

4) Je možné předávat informace o řidiči telefonicky či e-mailem?

Otázky

- 5) Může se dopravní psycholog zaštitit zákonem č. 372/2011 při žádosti o nahlédnutí do dokumentace?
- 6) Jaké jsou aktuálně postupy při řešení odvolání?
- 7) Co pro práci dopravních psychologů znamená nové nařízení Evropské unie GDPR?

1) Musí dopravní psycholog trvat na tom, aby žadatel o navrácení řídičského oprávnění předložil při dopravněpsychologickém vyšetření posudek lékaře?

Stále se objevuje omyl, že posudek dopravněpsychologického vyšetření je podkladem lékařského posudku (zrušeno v roce 2016)

- 1) Řidiči vozidel s hmotností nad 7,5
  - zákon neurčuje pořadí vyšetření psychologa a lékaře
- 2) Žadatelé o nevrácení řídičského oprávněn podle § 87a odst.3) zákona 361/2000 Sb.
  - vždy je v první řadě lékař

V případě, že má správní orgán **pochybnosti** o tom, zda se žadatel podrobil lékařskému vyšetření a předložil posudek lékaře dopravnímu psychologovi, vyzve **dopravního psychologa** k podání vysvětlení.

Pokud obecní úřad dospěje k závěru, že dopravní psycholog provedl vyšetření v rozporu se zákonem (tedy neobdržel posudek o zdravotní způsobilosti), **je posudek o psychické způsobilosti k řízení vozidla neplatný** a obecní úřad tedy nemůže vrátit žadateli řidičské oprávnění.

Kontrolní dopravněpsychologické vyšetření

Většinou se jedná o závěr „způsobilý s podmínkou kontrolního vyšetření za 1rok“

Obecní úřad toto poznamená do **elektronické karty řidiče**.
Splnění této podmínky není dále kontrolováno.

Pokud se řidič (z vlastní vůle) podrobí kontrolnímu vyšetření, **psycholog opět zašle posudek na obecní úřad**.
Do evidence je pak zaneseno aktuální datum vyšetření.

2) Jak má nakládat řidič s posudkem lékaře a dopravního psychologa?

Zákon stanovuje, že **psycholog má poslat svůj posudek na úřad**

Lékař tuto povinnost nemá. Zákon lékaři ukládá, aby odevzdal posudek žadateli (§ 85 odst.2).

Povinnost zaslat posudek na úřad má lékař v případech, kdy

- vydá závěr „nezpůsobilý“
- nebo „nezpůsobilý s podmínkou“ (§ 89a)
- a kdykoliv, kdy zjistí, že zdravotní stav řidiče vylučuje zdravotní způsobilost k řízení vozidla (§ 86).

- a) Řidiči nad 7,5 t – Řidič má povinnost se vyšetření podrobit, ale nemá povinnost o tom informovat úřad s rozšířenou působností. Dopravní psycholog informuje obecní úřad.
- b) Řidiči s 12 body – žadatel musí prokázat psychickou a zdravotní způsobilost (§ 123d odst. 3)
- c) Řidiči se zákazem řízení **nejméně 6 měsíců** a soudem uloženého zákazu řízení – žadatel je povinen prokázat psychickou způsobilost (§102 odst.6). Zdravotní způsobilost vlastně kontroluje psycholog.
- d) Řidiči, kterým byl uložen správní trest, či trest soudem se zákazem řízení motorových vozidel na **více než 1 rok** – žadatel musí prokázat zdravotní způsobilost (§ 102 odst. 5) a psychickou způsobilost (§ 102 odst. 6).

Podle zákona 361/2000 Sb.
§ 123d odst. (3) a § 102 odst. (6)

musí žadatel o vrácení řidičského oprávnění **prokázat** zdravotní a psychickou způsobilost.

Není zde výslovně řečeno, že musí psychologický posudek na obecním úřadě odevzdat. Záleží však na tom, jaké doklady jsou požadovány v žádosti obecního úřadu o vrácení řidičského oprávnění.

V případě, že

- lékař vydá **pozitivní** posudek,
- ale dopravní psycholog vydá **negativní** posudek

obecní úřad

- zahájí správní řízení o odnětí řidičského oprávnění (§ 94)
- informuje lékaře o závěru psychologa
- zahájí správní řízení o odnětí řidičského oprávnění ze zdravotních důvodů a nařizuje přezkoumání zdravotní způsobilosti (§ 96).

3) Je možné používat při dopravněpsychologickém vyšetření on-line testování?

Není zcela jasno v tom, co všechno je on-line testování a jaké je jeho užití.

Na internetu nalezneme různé „definice“ on-line testování nebo informace o užití on-line testování, které podstatu nevystihují.

Vyhláška 31/2001 Sb § 18c odst. 3:

Dopravněpsychologické vyšetření probíhá za **osobní účasti** posuzované osoby na dopravněpsychologickém **pracovišti uvedeném v akreditaci** k provádění dopravněpsychologického vyšetření.

Toto znění **nevylučuje** užití on-line testování v případě, že administrace testů probíhá ve standardních **kontrolovaných** podmínkách testování.

Administrace testů s použitím počítače:

- a) lokální instalace (pouze na jednom počítači) – některé programy umožňují také on-line testování

- b) on-line portál:
  - administrace na počítači aktuálně připojeném k portálu
kontrolované podmínky administrace

  - administrace testu po otevření linku:
kontrolované podmínky administrace
nekontrolované podmínky administrace

- administrace testu po otevření linku:

1) **kontrolované podmínky administrace**

- zaslání linku několika probandům v místnosti, tj. varianta skupinového testování
- zaslání testování od distributora k psychologovi
- zaslání testu od psychologa k psychologovi

2) **nekontrolované podmínky administrace**

- zaslání testu do neznámého prostředí
- zaslání testu neznámé osobě

Zabezpečení a informovaný souhlas při online testování:

- **Přístup k datům musí být pod heslem**
- Vložení probanda může být pod kódem nikoliv nutně s osobními údaji. **Systém kódů probandů musí být uložen mimo program.**
(Ve výsledku může být uveden kód nebo jméno. V databázi je veden kód.)
- V úvodu vložení osobních údajů musí být **Souhlas se zpracováním osobních údajů**
- Součástí programu musí být **funkce výmazu**
- Každý, kdo zpracovává údaje klientů, je povinen dodržet pravidla a zásady GDPR sám. Tedy distributor ve vztahu ke svým zákazníkům (odběratelům) a tito pak zase ke svým zákazníkům (klientům).

Zabezpečení při testování prostřednictvím počítače

Běžná doporučení:

- legální operační systém
- legální software
- pravidelné aktualizace
- antivirový program
- firewall
- přístup pod heslem
- šifrování dat (při ukládání, předávání nebo zasílání ke zpracování)
- zálohování

4) Je možné předávat informace o řidiči telefonicky či e-mailem?

Možnosti řešení:

- Negativní posudek psychologa + pozitivní od lékaře **řeší obecní úřad** zákonnými postupy (viz otázka 2)
- Souhlas se zpracováním osobních údajů obsahuje **další „případné příjemce“** (konkrétně specifikovat)

Při řešení problémů, stížností, se musí vždy doložit **jakou cestou daná informace šla.**

Doporučuje se:

- netelefonovat
- domluvit si hesla
- písemný styk (doporučený dopis, datová schránka)
- šifrovat klíčová data (např. e-maily)

5) Může se dopravní psycholog zaštitit zákonem č. 372/2011 při žádosti o nahlédnutí nebo získání kopií z dokumentace?

Zákon o zdravotních službách § 65 odst.1 písm. a):

...pacient může nahlížet do autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky nebo si pořizovat výpisy nebo kopie pouze v rozsahu záznamu popisu příznaků onemocnění, diagnózy, popisu terapeutického přístupu a **interpretace** výsledků testů.

Aktuálně nevyřešený problém:

- Kopírování a rozšiřování kterékoliv části autorizované psychologické metody podléhá autorskému zákonu
- Dopravní psychologie není zdravotní služba podle zákona 372/2011 (problematická aplikace tohoto zákona na dopravní psychologii)
- Právo klienta na přístup k osobním údajům, jejich opravu nebo výmaz.

6) Jaké jsou aktuálně postupy při řešení odvolání?

1) Řidiči vyšetření na žádost lékaře:

Nepoužívat formulář posudku podle Vyhlášky č. 31/2001 Sb.

Řidič se nemůže odvolávat na ministerstvo dopravy
(viz Metodické stanovisko Ministerstva dopravy)

2) Řidiči vyšetření podle § 87a zákona 361/2000 Sb.:

- Posuzující psycholog již neposílá dokumentaci na ministerstvo
- Jsou vytvořeny tříčlenné odvolací komise
- Posuzující psycholog pošle dokumentaci předsedovi odvolací komise
- Odvolání je vyřízeno až po úhradě řidičem

7) Co pro práci dopravních psychologů znamená nové nařízení Evropské unie GDPR?

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

(angl. **G**eneral **D**ata **P**rotection **R**egulation neboli GDPR).

Začíná platit od 25. května 2018

Povinnost pro všechny, kdo zpracovávají osobní údaje, bez ohledu:

- na to, zda jde o podnikatele či nikoliv
- na velikost instituce
- na počet fyzických osob, jejichž údaje jsou zpracovávány

Není stanovena závazná forma, předepsané formuláře apod.

V některých případech je obecně stanoven rozsah informací, které musí dokument v souvislosti s nařízením obsahovat.

Kontrolovat GDPR je oprávněn dozorový úřad, kterým je **Úřad pro ochranu osobních údajů**.

Základní pojmy:

Subjekt údajů

konkrétní osoba, ke které se údaje vztahují (klienti pracoviště, zaměstnanci)

Správce

subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj.

Zpracovatel

subjekt, kterého si správce najímá, aby prováděl zpracovatelské operace. Tedy zpracovává osobní údaje pro správce na základě zákona nebo pověření správcem.

Osobní údaj

každá informace, podle které **dokážeme identifikovat konkrétní osobu** (=subjekt údajů), např. jméno, telefon, adresa, e-mail.

GDPR – článek 9

Zvláštní kategorie osobních údajů (dříve citlivé):

- rasový a etnický původ,
- politické názory,
- náboženské vyznání, filozofické přesvědčení,
- členství v odborech,
- genetické údaje, biometrické údaje,
- **zdravotní stav,**
- sexuální život, sexuální orientace

(dříve také odsouzení za trestný čin – nyní už ne)

- jsou taxativně vymezeny
- je jim poskytována zvýšená právní ochrana stanovená zvláštními právními důvody
- důraz je kladen na jejich zabezpečení.

Souhlas se zpracováním osobních údajů

Není stanoven žádný předepsaný formulář

musí obsahovat:

- Totožnost a kontaktní údaje správce
- Účel zpracování
(více účelů nelze slučovat do jednoho souhlasu, např. výzkum + posuzování pro zaměstnání nebo řízení vozidla !)
- Oprávněné zájmy správce
(zákonné zmocnění – zákon 361/2000, § 87a)
- Příjemce osobních údajů
(psycholog, asistenti , IT pracovníci, lékař.....)
- Doba uložení osobních údajů
(podle zákona 361/2000 – 5 let, nelze vymazat dříve!)

Souhlas se zpracováním osobních údajů

musí také obsahovat:

- Informaci o právu požadovat od správce přístup
(nahlížení a kopie dokumentace – nevyřešený problém)
- Informaci o právu odvolat kdykoliv souhlas
(nelze žádat výmaz tam, kde musí být splněn zákon nebo smlouva, v případě řidičů zákon č. 361/2000)
- Informaci o právu podat stížnost u dozorového orgánu
(Úřad na ochranu osobních údajů)
- Informaci, že poskytování osobních údajů je smluvním požadavkem
(podpis Souhlasu se zpracováním osobních údajů)

Souhlas se zpracováním osobních údajů

musí být:

- Jednoznačný
(podpis, kliknutí na tlačítko,..)
- Konkrétní
(pro specifikovaný účel)
- Informovaný
(klient je seznámen se všemi podmínkami zpracování)
- Svobodný
(nesmí být ničím podmiňován)
- Kdykoliv odvolatelný
(pokud správce nepotřebuje údaje k jinému právnímu titulu)

Souhlas se zpracováním osobních údajů pro řidiče

GDPR Článek 6

Zákonnost zpracování

- 1) Zpracování je zákonné, pokud je splněna aspoň 1 z vyjmenovaných podmínek:
  - a) **Subjekt údajů udělil souhlas** .....
  - b) Zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy...
  - c) Zpracování je nezbytné pro **splnění právní povinnosti, která se vztahuje na správce**
  - d) .....

Dopravněpsychologické vyšetření jen prováděno podle zákona 361/2000

Zákonné povinnosti (*nelze nesouhlasit, tedy není nutno žádat souhlas*):

§87a odst. 3 - kategorie povinných řidičů

§87b odst. 4 - evidence: **jméno (jména), příjmení, adresa bydliště, rodné číslo nebo datum narození**
není zde uveden zdravotní stav !

§87b odst.4 - evidence dokumentace: nejméně 5 let (*dříve nelze vymazat či odvolat souhlas*)

§87b odst. 3 – odevzdání posudku obecnímu úřadu (rozsah osobních údajů podle Vyhl. č. 31/2001)

§87c odst. 3 - při odvolání psycholog předá dokumentaci odvolací komisi

Souhlas se zpracováním osobních údajů pro řidiče

GDPR Článek 9

Zpracování zvláštních kategorií osobních údajů

- 1) Zakazuje se zpracování zvláštních osobních údajů (zde je mj. uveden **zdravotní stav**)
- 2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o některý z těchto případů:
  - a) Subjekt údajů **udělil výslovný souhlas** se zpracováním těchto údajů pro konkrétní účel...

Otázky týkající se zdravotního stavu

- jsou zakázány
- dovolují se jen ve vyjmenovaných případech

Zde je nutno od řidiče žádat souhlas s uchováním a zpracováním osobních údajů !

Doporučení Úřadu na ochranu osobních údajů ve vztahu k činnosti dopravních psychologů

- Vypracovat si vlastní kodex práce s osobními údaji
- Zřídit funkci pověřence pro GDPR (pro členy ADP)
- Požadovat pouze zdůvodněné údaje – vědět, proč je chceme
- V případě pochybností o oprávněnosti spíše daný údaj nepožadovat
- Sporné body řešit na MD a MZdr. – vyvolat společné jednání (výpis z karty řidiče, komunikace mezi psychologem a lékařem ...)

Doporučení Úřadu na ochranu osobních údajů ve vztahu k činnosti dopravních psychologů

- Obecné zásady:
  - a) Transparentnost
  - b) Účelové určení
  - c) Minimalizace požadovaných údajů
  - d) Bezdůvodně neprodlužovat dobu archivace (tj. po pěti letech likvidovat)
  - e) Zamezit přístup nepovolaným osobám
  - f) Odpovědnost je na každém, sám pro sebe si provést kontrolu

Dořešit

- Předání – převzetí archivu v případě ukončení činnosti
- Nahlížení do dokumentace – ochrana diagnostických metod
- Předání zpětné vazby lékaři (v případě kladného posudku lékaře a negativního posudku psychologa)
- Požadované dokumenty k DPV – výpis z EKŘ
- Případná revize Anamnestického dotazníku

Děkujeme za pozornost

54. seminář Asociace dopravních
psychologů ČR, Prostějov, 24.5.2018